

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Nr. 12291 Bis. 1913.

Notificare oficială.

Incepându-se deja lucrările pentru zidirea noului edificiu seminarial și simțindu-se trebuința de a aranja în alt loc salele de prelegeri și cele de studii pentru elevii din secțiunea pedagogică a seminarului arhidiecezan, prezentarea elevilor din secțiunea teologică se amână până la 1 Octombrie 1913, calendarul vechiu, când se vor prezenta aici spre înmatriculare și spre urmarea în ordine a cursurilor.

Elevii din secțiunea aceasta, din cauza îmbulzirei prea mari în actualul edificiu seminarial, la cerere și din motive binecuvântate vor fi concediați cu locuința și eventual și întreținerea și afară din internatul seminarial.

Aceasta se aduce pe calea aceasta la cunoștință publică spre știrea și orientarea celor interesați.

Sibiu, din ședința senatului bisericesc ținută la 19 August 1913.

Consistoriul arhidiecezan

Nr. 12291 Școl.

Notificare oficială.

Se aduce la cunoștință publică spre știrea și orientarea celor interesați, că în secțiunea pedagogică a seminarului arhidiecezan înscrierile se fac la termenul normal, adică în zilele de 2/15, 3/16 și 4/17 Septembrie, 1913 și prelegerile se încep în 5/18 Septembrie 1913.

Sibiu, din ședința sen. școl. ținută la 22 August 1913.

Consistoriul arhidiecezan.

FOIȘOARĂ.

Literatură pentru tinerime.

(Urmare).

Spre a trata și mai rău pe sclavi, aduse un inspector vestit de rău, anume pe Honud. Sclavii nu mai putură suferi bătăile lui. Ei fac o conjurație dimpreună cu cei dela alte moșii să se scoale deodată toți contra domnilor lor. În fruntea lor era Mungo, un erou nobil, și așa începe răsunarea. Elena, fiica boerului, nu mai poate trăi cu maștra și părăsește casa. Chiar în aceeași noapte, când a plecat ea, a fost pedeapsa asupra lor. Pe Honud l-au spânzurat și au dat foc casei. Soția cea rea era amenințată de flacări, când iată vine o oaste de albi adusă de păzitor și Elena contra negrilor. Oastea scapă de flacări pe soția lui Shatte și se încinge o luptă între ei și negri. Mungo moare ca un erou. De atunci a fost pace pe moșie. Ear doamna Shatte tracta cu blândețe pe sclavi.

Piesa cuprinde: respălătirea nedreptății și a neumanității. Glasul demnității jignite, care cere dreptate. Se poate ceti cu folos. Caracterul nobil al Elenei milostive și modeste are putere educatoare însemnată. E potrivită pentru elevii și elevele din cl. ultime elementare, de repetiție, adulți și inferioare dela liceu.

Maghiarii și Românii.

Sub titlul acesta a publicat nu de mult simpaticul deputat al orașului Sibiu, domnul Emil Neugeboren, un articol de fond în ziarul german din loc „S. D. Tageblatt”. Se cuprinde mult adevăr și multă dreptate în articolul acesta, care prin urmare e vrednic să fie cunoscut și în cercurile românești, deci îl reproducem și noi în întregime. După ce face imputare ziarelor maghiare șoviniste, cari și acum manifestă față de naționalitățile nemaghiare, și în special față de Români, atitudinea dușmănoasă de mai înainte, domnul Neugeboren scrie următoarele:

„Succesele nemaiauzite, pe cari le-a avut România în războiul fără vărsare de sânge purtat contra Bulgariei, au fost, lucru natural, de o eficacitate estrem de înviorătoare și înălțătoare pentru Românii din Transilvania și Ungaria. Și e de înțeles, că îndreptățita însuflețire pentru succesele conaționalilor de peste Carpați au deșteptat în sufletele singuraticilor situații de aiurări fantastice și speranțe de natură estravagantă. De aparițiuni de acestea bărbații de stat ungari trebuie însă să țină cont și față de ele trebuie să manifeste o anumită maritimie înțelegătoare. Nimic n'ar fi mai greșit, decât înăbușirea, cu gesturi de mânie, a sentimentelor, născute ca o necesitate psihologică din unitatea de limbă și de rassa a Românilor de dincolo și de dincoace de stâlpii de graniță, văpsiți în colorile roșu-alb-verde. Trebuie așteptat momentul când trece această beție, și calma prudentă ia de nou spiritele în stăpânire. Pe lângă aceasta va forma însă neconștient și în măsură cu mult mai mare decât până acuma o datorință serioasă pe seama politicii naționaliste ungare, purtarea de grije, ca după cunoscutele cuvinte ale lui Deák Ferencz: „raporturile să fie făcute prielnice pentru naționalități”. Pen-

trucă în cele din urmă asigurarea cea mai bună a granițelor e aceea, dacă prin mulțămirea Românilor cu starea lor ca cetățeni de stat ai Ungariei se contrabalansează forțele naturale ale atragerii, venite din partea care e unită în stat a poporului, din partea statului român. Cu aceasta nu se spune, că e de recomandat, a se ceda în fața astorfel de năzuințe, cari stau în contrast cu unitatea administrativă și de drept public a Ungariei. Trebuie recunoscut în mod necondiționat dreptul bărbaților de stat ungari, ba datorința lor chiar, de a conserva și apăra această unitate cu toată hotărârea. Dar în cadrele acestea, e astăzi mai mult decât altă dată necesar, de a se da Românilor teren liber de dezvoltare în cultura lor națională, delăturându-se vechiul și răul sistem de ingerare în interesele lor culturale și de limbă, care sistem de altcum nu a avut alt efect, decât provocarea amărăciunii și a agitării.

În momentul acesta, după cunoștințele noastre, nu se poartă pertractări între guvernul ungar și Români. Incercările repetite din anii din urmă de a se ajunge la o tranșacție între interesele de stat și interesele poporului român, au rămas fără rezultat. Dar e afară de orice îndoială, că firul rupt trebuie luat de nou în mână, la proxima ocaziune. Căci aceasta e cea mai importantă problemă impusă vieții noastre de stat pentru vremea apropiată. A trece pe lângă ea și a nu o vedea, ar fi o politică nebună de ștruț. Aceea ce a spus ministrul-president de odineoară, Coloman Széll, înainte cu doisprezece ani, că în Ungaria nu există chestie de naționalitate, nu poate fi afirmare luată în serios. Există o chestie de naționalitate, adică problema, de a face ca milioanele de cetățeni de stat ai țării acesteia să fie înduplecați, prin o corectă tratare a intereselor lor îndreptățite, să se simțească de mem-

bri pe deplin îndreptățiti ai „națiunii politice” și sub conducerea maghiarimeii să-și pună puterile în serviciul și la înaintarea patriei comune. E o problemă foarte grea, care numai așa poate fi deslegată, dacă maghiarimea își păstrează poziția istorică, nu numai în interesul propriu, ci în interesul tuturor popoarelor. Dar în ciuda acestei greutăți, ori tocmai pentru ea, nu trebuie încunjurată problema; pentru că fiecare deceniu, fiecare an, cu care rezolvarea ei vine amânată, o face să devină tot mai grea.

În fața acestor serioase necesități e supărăcios când vezi, cum vin scoase de nou din arsenalul vechiturilor acele arme ruginite ale urei și defăimării, pe cari le folosea presa maghiară în contra naționalităților nemaghiare. Incep ează unele foi opoziționale să consacre rubrici întregi „Valahilor”, înșirând toate știrile adevărate și neadevărate despre ei, întortochiându-le și papricându-le. Ar trebui să știe aceste foi, că cu astfel de atacuri puse pe hârtie nu se poate face mult, căci au efectul contrar, dând ocaziune binevenită șovinistilor din cealaltă parte, ca să predice ură și dușmănie.

Cumcă Românii înaintează, în contul poporului conducător, e un fapt nediscutabil. Dar dacă e să se impedeze înaintarea, aceasta se poate face numai prin o muncă potențată, economică, socială și culturală a maghiarimeii. Și cumcă aceasta a lipit, e dovedit prin împingerea îndărăt a maghiarimeii, din partea Românilor pe întreaga linie. Nici puterea de stat nu a putut oferi arme suficiente de apărare, și nu va putea oferi nici în viitor. Dacă poporul maghiar vrea să se afirme față de cel român, acolo unde se unesc teritoriile lor de limbă, ori formează enclave unii printre alții, — un drept care nu i se poate denega, — atunci are să lucreze și el cu aceleași mijloace la înaintare, cu cari luptă Românii. Pe altă cale nu

Nr. 5. Tahita, mireasa căpitanului.

Are următorul cuprins: După moartea șefului seminției indiane Siova: „Lupul argintiu”, seminția se adună să aleagă alt șef. După vitejie merita „Pardosul negru”, ear după etate „Fulgerul răsbunător”. Fu ales Pardosul negru, care avea acum să se căsătorească cu fiica fostului șef, cu frumoasa Tahita. Fulgerul resbunător îi jură resbunare. Prilejul i se și dete. Aproape de ei se afla un fort de soldați albi, cari urau de moarte pe indiani, din cauza cruzimilor lor. Fulgerul resbunător se străcură noaptea în fort și invită oastea albilor să atace noaptea seminția Liova, care se afla în treagă la nunta Pardosului negru.

Se dă o luptă teribilă, în care Pardosul ajunge prizonier, dar în luptă aceasta dete pedeapsa cuvenită trădătorului despiciându-i capul cu barda.

Tahita acum încearcă toate să-și scape pe tinărul soț prizonier. Norocul o ajută. Întâlni un neguțător care o angajă să ducă caii cu mărfuri. Ea se prefăcu că e mută înaintea lui. Neguțătorul mergea chiar la fortul, unde era prizonier mirele Tahitei. Ea spionă peste noapte, ca să afle locul unde e el închis. Se prefăcu nebună și astfel obținu din grația căpitanului concesiunea de a cerceta pe prizonier. Într-o noapte îl bșgă pe acesta în un sac cu fan, — și a doua zi având să meargă mai departe neguțătorul, ea puse sacul legat pe cal — care

și plecă. Tahita însă rămase în fort. Pe drum neguțătorul fu atacat de vreo 6 indiani, cari îi furară sacul cu prizonierul, cugetând că-i marfă. Așa scapă Pardosul și îndată grăbește să salveze și pe Tahita chemând oastea-i la arme. Atacă fortul și liberă pe Tahita. Căpitanul observă amăgirea, dar având simpatii față de Tahita, nu-i mai urmări, ci îi lăsă să trăiască în pace.

Istoria seara aceasta conține un fond moral puternic. Ne impresionează până la duioșie pietatea și recunoștința Tahitei față de tatăl ei reșos, precum și devotamentul ei față de soțul seu. Trădarea infamului își primește pedeapsa.

Aici e espunerea mult mai clară ca în celelalte auctăți. Piesa fiind deopotrivă interesantă, pe cât de educativă, o recomand pentru elevii mai marișori din clasele elementare (IV), pentru cei de repetiție, precum și pentru adulți și elevii din licee cl. I—IV. — O pot ceti ambele sexe.

Nr. 6. Buffalo Bill.

În broșura aceasta se espun vitejiile și curajul uimitor și extraordinar al colonelului Cody din statul Iova, supranumit Buffalo Bill. El a fost mai întâi păstor american, apoi surugiu de poștă, după aceea șeful spionilor albilor în lupta contra indienilor. S'a distins ca vânător bivolar iscusit. A jucat și teatru în Chicago. În 1878 a dunat o trupă de americani și a plecat

spre Europa, dând reprezentații de circ. Tratează apoi pe larg despre păstorii americani și datinele lor. În un capitol foarte interesant despre Indiani și trupa Buffalo Bill. Comunică vorbirea unui medic indian — din trupă, — ce a ținut-o la un congres. Vorbirea aceasta conține cele mai frumoase adevăruri ale moralei creștine.

Broșura, precum se vede și din cuprins, — e cât se poate de instructivă, căci face cunoscute luptele dintre albi și Indiani. Limba și stilul sunt ceva mai bine îngrijite.

Se poate ceti cu folos de elevii dela 10 ani în sus, mai vârtos dela orășe, și de cei din gimnaziul inferior — și de adulți — la ambele sexe.

Nr. 7. Cavai, șeful Piraților.

Descrie în modul cel mai înflorător cruzimile și tâlhăriile unei corăbii de pirați, comise față de o corabie cinstită. Cavai e tipul selbătăciei setoase de sânge. Între prizonierii ajunși între pirați resare figura simpatică de profet a unui episcop. Ținuta lui e deamnă și în fața morții! E plin de curaj sfânt, și credința în Dumnezeu îl face să înfrunte cu toată resignarea de martir primejdia morții. Dialogul dintre el și crudul Cavai e de o putere morală covârșitoare pentru educația tinerimeii. Episcopul reprezintă un adevărat tip de martir, neșovăitor și plin de putere sfântă neînfricată. El

se va putea impede, pe multă vreme, rămânerea lor îndărăt. Ar fi datorința presei maghiare deoparte de a lucra ca să fie recunoscută necesitatea acestei concentrări de forțe, de altă parte de a pregăti terenul pentru împăcarea politică cu România, atinsă mai sus. Cu expectorări și injurături șovinistice nu se va ajunge nici unul din aceste scopuri. Și e curată frivolitate, dacă chestia de naționalitate, cum a fost de multe ori până acum cazul, atât din parte opozițională cât și guvernamentală, e folosită prin abuz numai pentru a se produce dispoziție în interesul tacticii de partid.

Dela Academia Română.

(Concursuri pentru premii).

A) Premii pentru cărți publicate.

1. Premiul *Năsturel*, de 4000 Lei, se va da în sesiunea generală din anul 1914 unei cărți scrise în limba română, cu conținut de orice natură, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela 1 Ianuarie până la 31 Decembrie 1913.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse la concursul acestui premiu, este până la 31 Decembrie 1913.

Notă. În privința Premiilor *Năsturel* se pun în cunoștința publicului următoarele dispozițiuni din codicilul răposatului C. Năsturel-Herescu:

„În tot anul Societatea Academică Română va avea a prem'ia din veniturile Fondului *Năsturel* o care tipărită originală, în limba română, care se va socoti de către Societate ca cea mai bună publicațiune apărută în cursul anului; însă aceste premii vor fi de două specii:

1. „În trei ani consecutivi, dearândul, se va decerne câte un premiu de patru mii Lei noi, No. 4000 L. n., minimum, la cea mai bună carte apărută în cursul anului expirat.

2. „Iară în al patrulea an se va decerne un premiu fix de douăsprezece mii Lei noi, No. 12,000 L. n., care se va numi „Marele Premiu *Năsturel*“, operei care va fi judecată ca publicațiunea de căpetenie ce va fi apărut în cursul celor patru ani precedenți. Acest premiu nu se va putea decerne unei lucrări, care va fi obținut deja unul din premiile anuale, decât defalcând dintr'insul valoarea premiului precedent.

„Operele, ce se vor recompensa cu această a două serie de premii, vor trata cu preferință despre materiile următoare:

a) „Serieri serioase de istorie și de științele accesorii ale istoriei, preferindu-se cele atingătoare de istoria țărilor române;

b) „Serieri de religione ortodoxă, de morală practică și de filozofie;

c) „Serieri de științe politice și de economie socială;

d) „Tratate originale despre științele exacte;

e) „Serieri enciclopedice, precum dicționare de istorie și de geografie, în cari să intre și istoria și geografia României, dicționare generale sau parțiale de științe exacte, de arte și meserii, de administra-

moare înghițit de valurile mării. — Dar și Cava! sfârșește cruzimile sale prin crâncenă moarte prin streang. Astfel se arată dreptatea divină. Expunerea e clară, stilul simplu și frumos.

E o istorisire din cele mai edificatoare pentru întărirea în credință a tinerimei.

Se recomandă deci ca potrivit pentru cetire de elevii dela 10 ani în sus, din orașe și din sate, precum și dela gimnaziul — apoi pentru adulți — de ambele sexe.

Nr. 8. Intre Pieile roșii și trădători.

Cuprinde o serie de lupte dintre neguțătorii de piei și indienii din America de sud, precum și pedepsirea unui trădător și a unui ucigaș. — Toma și Cattle — 2 tovarăși buni și cinstiți — se întâlnesc în o pădure, de unde aveau să plece ca să conducă pe neguțătorii de piei cu caravanele lor. Cănele lui Tom descopere în pădure oase de om, și după deslușirile lui Cattle, se descoperi că acolo a fost îngropat însuși fiul lui Tom, cu numele Ion, care a fost omorât mișelește. Toma jură resbunare ucigașului. — Cattle și Tom se duc în satul de luntrași, — vecin, unde aflară pe neguțătorii în o aprigă luptă cu sătenii indieni. Conflictul l-a provocat neguțătorul Morison, care se străcură printre ceilalți neguțătorii cinstiți cu planuri diabolice. Era om fără caracter, care trăia din înșelăciuni și trădări. Tom și Cattle îl urmăresc, Caravana pornește în frunte cu Tom și Cattle precum

și jurisprudență, și alte asemenea lucrări utile și bine întocmite;

f) „Cărți didactice de o valoare însemnată ca metod și ca cuprins;

g) „Dicționare limbistice în limba românească, mai ales pentru limbile antice și orientale, adică limba latină, elenă, sanscrită, ebraică, arabă, turcă, slavonă veche și altele;

h) „Publicațiuni și lucrări artistice de o valoare serioasă, adică relativ la artele plastice, arhitectura, sculptura, pictura, gravura, și chiar opere muzicale serioase, pe cari aceste toate Societatea Academică Română le va putea apleși, atunci când își va întinde activitatea ei și asupra tuturor materiilor de bele-arte;

i) „Serieri de pură literatură română, în proză și în versuri, precum poeme, drame și comedii serioase — mai ales subiecte naționale — și orice alte opere de înaltă literatură. Acestora mai cu seamă așdori să se acorde „Marele Premiu *Năsturel*“, când vor fi judecate ca având un merit cu totul superior, spre a se da astfel o încurajare mai puternică dezvoltării literaturii naționale“.

2. Premiul Asociațiunii Craiovene pentru dezvoltarea învățământului public, de 1,500 Lei, se va da, în sesiunea generală din 1914, pentru cea mai bună carte didactică în limba română dintre cele tipărite dela 1 Ianuarie 1911 până la 31 Decembrie 1913.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse pentru concurs este până la 31 Decembrie 1913.

3. Premiul Demostene Constantine, de 4.000 Lei, se va da, în sesiunea generală din 1914, pentru o scriere de literatură, de filologie sau de artă, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela 1 Ianuarie 1911 până la 31 Decembrie 1913.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse pentru concurs este până la 31 Decembrie 1913.

4. Premiul Adamachi, din 5.000 Lei (divizibil), se va da, în sesiunea generală din 1914, pentru scrieri ca conținut științific în înțelesul științelor exacte (matematică, fizică, chimie, istorie naturală, geografie, medicină, inginerie, industrie și științele aplicate în general), cari se vor judeca mai meritorii printre cele publicate dela 1 Ianuarie 1911 până la 31 Decembrie 1913.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse pentru concurs, este până la 31 Decembrie 1913.

5. Premiul Statului Lazăr, de 5.000 Lei, se va da, în sesiunea generală din 1914 pentru o scriere cu conținut științific, în înțelesul științelor exacte (matematică, chimie, istorie naturală, geografie, medicină, inginerie și științele aplicate în general), care se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela 1 Ianuarie 1912 până la 31 Decembrie 1913, sau pentru cea mai importantă invențiune științifică făcută dela 1 Ianuarie 1912 până la 31 Decembrie 1913.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse pentru concurs, este până la 31 Decembrie 1913.

Notă. Se pun în vederea concurenților următoarele articole din Regulamentul pentru premiile literare, istorice și științifice, votat de Academie la 8 Martie 1906:

Art. 4. Operele publicate vor fi prezentate la concurs de autorii lor în câte 15

și cu neguțătorul danez Olsen spre seminția Chispicilor, Morison încă era cu ei. Seara poposea cu toții. Dar Morison dispăre sub cuvânt, că vrea se facă recunoaștere. Plecarea lui naște bănueli. Morison se întâlnește cu Dobby, un hoț vestic, care-i descoperi, că el a omorât pe Im, fiul lui Tom. Ambii — Morison și Dobby — pun la cale jefuirea neguțătorilor. În scopul acesta cer ajutorul seminției indiene Nipvai. Aceștia pleacă cu cei 2 trădători și în noaptea următoare atacă pe neguțătorii. În luptă es însă biruitori neguțătorii.

Morison apare și el înainte de începerea atacului nocturn, vestind neguțătorilor pericolul și scuzându-și absențarea cu acea că a rățicit drumul și a fost persecutat de indieni. Totodată inse tradează pe Dobby. Tom și Cattle după terminarea luptei urmăresc pe ucigașul fiului lui Tom și pe trădător — pe Morison și pe Dobby — și îi pedepsesc cu moarte.

E o pildă frumoasă de iubire părintească alui Tom. Simțemintele de pietate, precum și ura și resbunarea fiului său omorât sunt deopotrivă de mari. Se vestejește și infierează păcatul trădării reprezentate prin tipul extrem de cinic al lui Morison.

E o bună piesă educativă pentru tinerime. Păcat, că nu este mai clară și mai limpede espunerea întâmplărilor.

Se recomandă pentru elevii cl. IV. elem., de repetiție, gimnaziul inf. și adulți de ambele sexe.

(Va urma).

exemplare pe lângă o cerere scrisă, în care se va arăta totdeauna anume premiul la care concurează.

Un autor nu poate prezenta în același an aceeași scriere la mai multe premii, nici mai multe scrieri la diferite premii.

O scriere prezentată la un premiu nu mai poate fi mutată la altul după trecerea termenului de prezentare (31 Decembrie), fixat în art. 3.

Art. 5. O scriere prezentată într'un an la un premiu și nepremiată poate fi prezentată în anii următori la concursul aceluiaș sau al altui premiu, numai dacă este preluată în părți esențiale în nouă edițiune, publicată de autor în viață.

Art. 6. Operele publicate de Academie, făcute din inițiativa sau cu ajutorul ei, nu pot fi admise la concursul premiilor. De asemenea nu pot fi admise la concurs opere postume.

Art. 7. La concursul premiilor poate fi admisă nu numai o operă întreagă, ci și parte dintr'o operă, cu condițiune ca această parte să fie completă.

Art. 8. La premiile *Năsturel* pot fi prezentate scrieri de orice natură; la premiul Eliade-Rădulescu scrieri de literatură, de filologie, de istorie, scrieri economice, juridice, filozofice; le premiul Lazăr scrieri cu conținut științific în înțelesul științelor exacte (matematică, fizică, chimie, istorie naturală, geografie, medicină, inginerie, industrie și științele aplicate în general); la premiul Adamachi scrieri cu cuprins moral de orice natură (în înțelesul că sunt excluse numai scrierile contrare moralei); la premiul Hagivasele scrieri privitoare la comerțul român în trecut și în prezent.

Art. 9. La premiile *Năsturel* — conform testamentului — pot fi admise numai scrieri în limba română; la premiile Eliade-Rădulescu, Lazăr, Adamachi sunt admise și opere scrise de autori români sau străini într'una din limbile latină, italiană, franceză, germană sau engleză, dacă întreg cuprinsul operei va trata despre pământul sau neamul românesc, despre istoria, limba sau literatura românească.

Art. 10. Traducerile din limbi străine în limba română pot fi premiate, numai dacă sunt făcute de pe opere clasice, și, prin dificultățile învinse ale unei perfecte traduceri în versuri românești, vor constitui adevărate opere literare ale limbii române, ori — prin anexarea de explicări și note științifice cu totul proprii traducătorului — își vor fi însuși meritele unei lucrări originale în limba română.

Art. 11. Toate lucrările, fie tipărite, fie manuscrite, prezentate la vreunul din premiile Academiei, trebuie să fie scrise cu ortografia Academiei.

Art. 12. Operele publicate anonime sau pseudonime vor putea fi admise la concurs; iar autorii, spre a primi premiile acordate, vor trebui să probeze proprietatea lor.

(Va urma).

Cronică pedagogică.

Jean Paul ca pedagog.

de Dr. C. Papuc, Săcele.

(Urmare).

Dacă pensionarele de tineri le admite autorul nostru, pe cele de fete nici de cum. „Ceea-ce e greu de găsit în pensionare, e o mamă, și chiar în cazul norocos, lipsește tata“. Directoarea institutului conduce adesea mai mult prin vorbe prisositoare; iar amestecând printre „elevele fine, gingașe, senzibile“ „elemente aprinse, violente, lenese“, mai mult strică celor bune prin pedepsele aplicate celor rele. Mai bune ca pensionarele sunt școlile de fete, în cari se cultivă destul de bine stima și dragostea reciprocă. „Fetele ar trebui crescute, ca și vestalele antice, în locuri sfinte“, încheie poetul.

Pentru a putea deștepta în fiice sentimentul de dragoste și stimă către sexul lor, mamele să le arate mod-e de femei distinse din trecut, exemplul viu al unor prietene, și mai ales însuși tratamentul blând cu servitoarele.

În privința *voiuții* femeilor întâlnim adese păreri greșite. De o întărire a ei nu e nevoie. „Cu cât e bărbatul mai slab, cu atât e mai tare femeia“. De aceea voia copilelor nu are să fie atât oțelită, cât mândiată și netezită. Femeile trebuie să exprime ca și statuile grecești — liniștit și blând orice sentiment. Exagerația externă ori internă strică amabilității lor și primejduiește pe copii. Violenta femeiască, chiar de-ar fi însoțită de o inimă nobilă, are adese o influență fatală pentru educație. Aici trebuie să se manifeste numai puterea dragostei, căci a contrapune violenții mânia înseamnă a turna ulei pe foc. Ear pedepsele mai mult nutresc flacăra acestei patimi în inimile tinere, decât o stâng. Cel mai bun mijloc în frageda copilărie este evitarea ori

cărei ocazii pentru erumperea acestei violențe. Și aici exemplul blândeții e atot sa lutar.

Despre *ocupațiile* și indeletnicirile femeii găsim în Levana destule aprecieri juste. Așa numitele ocupații de casă, cusutul, împletitul, torsul, croșetatul, au multe scăderi atât în privința corporală, cât și spirituală. Ținuta plecată a corpului, iritarea nervoasă la mîgăleala brodatului, șederea continuă ș. a. au influență dezastroasă pentru trupul femeii. „Legile spartane trime-teau tineretul femeiesc pe câmpul de exerciții, pe când sclavele ședeau la roata de tors și țesut“.

Urmările nefaste în privința spiritului sunt mai mari. Cugetarea lăsată în neactivitate se slăbește și adesea spiritul cade pradă fantaziei năvalnice. „De aceea e de dorit, ca fetele să aibă o ast-fel de ocupație, care continuu să le preocupe gândirea. Iar pentru aceasta e foarte potrivită o schimbare a lucrului și indeletnicirii; pe când continuarea intensivă a unei ocupații e mai potrivită pentru spiritul bărbatului“. Dintre ocupațiile potrivite copilelor se numără mai întâi: indeletnicirile casei. În primii ani să se estindă lucrul lor dela arta bucătăriei până la grădinarit; mai târziu, dela supraveghiere servitorilor până la conducerea socotelilor casnice. „Ceea ce-i un ministru într'un stat mic, aceea este femeia în casa sa, adică ministrul *tuturor* departamentelor — bărbatul are numai externele“. Afacerile casei nu sunt o ocupație mecanică, care ar degrada, și pot să le îmbrățișeze fiicele tuturor stărilor, chiar și ale celor mai înalte. Femeile sunt dela fire „oameni de afaceri“, de aceea nici nu pot să fie inactive. Urmările unei eventuale leneviri sunt: distragerea, uitarea, lipsă de raționament și de prezență de spirit, cari ajung pentru a nimici o casă întreagă.

De aceea copila are să *învețe* tot ce-i cultivă și deprinde atenția și vederea. Potrivită e pentru aceasta *botanica*, ca și *socoteala* mai ales mentală. Neapărată e cunoașterea popoarelor pământului și cunoașterea elementară a *geografiei*, ceace se poate câștiga mai ales prin descrieri de călătorie. *Istoria* să nu conțină numai date și ani, ci mai mult descrieri și lucrări despre oameni mari și evenimente importante. *Muzica* aparține cu totul tot cultivării femeiești. *Desemnul* mai puțin, într'u cât reclamă prea mult timp. *O limbă* streină (franceză după împrejurări) e necesară pe lângă cea maternă; tot așa cunoașterea terminilor tehnici imprumutați din alte limbi. Dară cea mai indispensabilă cerință pentru cultivarea fetelor, este cunoașterea *perfectă a limbii materne*, mai ales în pronunțare și exprimare. Exercițiul în scris să nu lipsească și anume scrisori și carnete de zi, dar nu tratate.

„Asupra nimărui nu stăpânește prezentul așa de puternic, ca asupra sufletului, care pășește ca orbit din lumea sa de visări interne la lumina vie a zilei. De aici experiența cu femeile, cari rar sunt gata la timpul fixat și aproape totdeauna uită ceva. Un singur obiect, ca d. e. toaleta unui bal, o preocupă peste măsură, absorbind-o așa zicând. Cele cari înainte oglinzii pot cugeta la ceva mai înalt, sunt puține“. De aceea trebuie obicinuite copilele cu îmbrăcarea repede, prezentarea punctuală etc.

Contra *vanității* femeiești se obiectează în Levana mai mult decât contra mândriei bărbătești. Acele calități, cari ca florile ies la suprafață strălucind mereu, ușor duc la închipuire de sine. Aceasta se poate vedea la femei, la umoriști, actori și soldați, cari paradează cu figura, cu prezența și cu uniforma lor. Alte calități cari, ca aurul, rămân la fund și numai cu anevioia ies iveală ca: țăria spirituală, simțul serioșității, moralitatea, fac modești pe posesorii lor. Jean Paul deosebește între vanitatea naturală îndreptățită și între desertăciunea otrăvicioasă, care deosește prețul intern al omului abuzând de simțăminte irititoare spre a plăcea. Când o copilă cu găteala ei voiește să apară frumoasă, asta e ceva natural; dacă însă o cochetă face o mutră evlavioasă spre a plăcea, ea displace. Mamele aud bucuros laude în privința fiicelor, chiar în prezența lor. „E'ie însă trec cu vederea, că frumusețea sufletească, ca și fiecare mișcare grațioasă, nu are să se numească, cu atât mai puțin să se laude“. Cu privire la *toaleta* femeilor poetul nostru e mai indulgent. „Haina este și rămâne un organ nou pentru sufletul femeilor, pe care bărbatul nu-l posed, de aceea femeile chiar în etate, ba chiar bolnave, — în care caz bărbatul bucuros comodează — își îndreaptă atenția asupra externului, pur și simplu pentru a se mulțumi pe sine. De aceea se și îmbracă femeile mai cu îngrijire când merg în societatea femeilor“. E'ie nu pot nici decum suferi o neglijență în exteriorul lor. Iar la o toaletă îngrijită (au luxoasă) și simplă se alătură la curățenia externă și cea internă, a inimii.

E vorba, cum are să se trateze vanitatea? Dacă se dă unei copile o ocupație mai mare și mai importantă, atunci ea are

mai puțin timp de a gândi la exterior și la închipuire de sine. „Un comandant mare se va gândi tot așa de puțin la sine, pe câmpul de bătăie, ca și un diplomat în consiliul, ce are să decidă lucruri importante“. Părerea fetelor despre o haină frumoasă o câștigă dela alții, de aceea să se interzică doicelor, bonelor de a lăuda haina fetelor, căci admirația gătelii ușor se prefăce în vanitate la purtătoare. Îndeosebi să se evite hainele scumpe. Să nu se țină cont de moda ce duce la sapă de lemn și adesea fără gust fin. Curățenie, moderație și obiceiul port să fie cerințele îmbrăcămintei, căci „o fată poate să fie frumos și modern îmbrăcată, fără să fie sclava ultimei mode“ — prin *portul național*.

Se întâmplă adesea, că mamele cer dela fiecele lor nu numai o purtare bună, ci și o seriozitate prea mare. Levana recomandă contra acestora *dispoziția și firea glumeată*, care le prinde pe fete așa de bine, căci aceste nu exclud seriozitatea internă. „Răsul și gluma tinerelor fete, lipsit de batjocură și satiră, este ceva foarte plăcut ori-cui“. E ca soarele ce împrăștie negura și întunecul. (Va urma).

Serbările culturale ale „Asociațiunii“ în Orăștie.

Programul concertului

Reuniunii române de cântări din Orăștie la 1/14 Septembrie 1913.

1. „Imnul Astei“, cor mixt cu acompaniament de orchestră, de I. Murășan.
2. Inșiră-te Mărgărite, cor mixt de Dr. L. Domide. Soliști d-na Veturia Triteanu, d-nii A. Cristea și A. Medrea.
3. Arie din opera „Don Carlo“ de Verdi, cu solo de sopran cântat de dna Veturia Triteanu, acompaniată la pian de dra Cornelia Man.
4. „Peste Deal“, cor mixt de I. Vidu. Solo de sopran cântat de dra Mariți Vasilca.
5. Piesă din Chopin, executată la pian de dra Cella Delavrancea.
6. „Hora Dobrogeană“, cor mixt de N. Popovici, cu acompaniament de orchestră.
7. Duet din „Șezătoare“ de Dr. T. Brediceanu, cântat de dra Mariți Vasilca și dl A. Medrea, acomp. la pian de dra Geni Branga.
8. Doine de Dr. T. Brediceanu, cântate de dna Veturia Triteanu, acomp. la pian de dra Cornelia Man.
9. „Mama lui Ștefan cel mare“, cor mixt cu soli și acompaniament de orchestră, de G. Dima.

Soliști dna Triteanu și dl Aurel Medrea. *Notă.* La fiecare tren ce sosește în Orăștie vor fi trăsuri și aranjeri, purtând bandă albă. Comitetul sosește Sâmbătă d. a. la 3 1/2 ore și i se va face primire oficială. Biroul serbărilor și al presei e în Casa română. Numărul festiv al revistei „Cosinzeana“ va cuprinde întreg programul.

Afluțea e mare, deci onorații oaspeți sunt rugați să se anunțe după putință cu ce tren sosesc și câte persoane.

Comitetul.

Conferențele învățătoarești.

Convocare.

Conform circulariului consistorial din 19 Martie a. c. Nr. 3642 școl. 1913, declar de convocată conferența generală a învățătorilor din cercul IX (protopopiatele Lupșa și Turda) în comuna Felsőzsolcsva (*Sălcium de sus*) pe zilele de 29—30 Septembrie (12—13 Octombrie) a. c. cu următorul program:

1. Serviciu divin și invocarea Duhului sfânt la 7 ore dimineața.
2. Deschiderea conferenței prin subscrierea cu o cuvântare, ce are de obiect: Limba maghiară în școlile noastre populare.
3. Alegerea notarilor și verificătorilor. Apel nominal. Afaceri curente.
4. Metodele, după cari s'a predat și se predă și astăzi limba maghiară în școlile noastre. Temă script. de Teodor Nicoară și Ioan Moldovan.
5. Limba magh. în cl. I., disertație și prelegere de I. Popuța și St. Aruncutean.
6. Limba magh. în cl. II., dis. și prelegere de Silv. Monișca și S. Crainic.
7. Limba magh. în cl. III., dis. și prelegere de Ilarie Beian și I. Mețanu.
8. Limba magh. în cl. IV., dis. și prelegere de Iuliu și Alex. Teușan.
9. Limba magh. în cl. V., dis. și prelegere de Ana Mateiu și Vas. Roșca.
10. Limba magh. în cl. VI., dis. și prelegere de V. Maca și Lad. Pop.

11. Manualele de limba maghiară în școlile noastre și modul lor de întrebuintare, dis. de Lazăr Chirilă.

12. Care ar fi metoda cea mai potrivită spre a satisface cerințelor art. de XXXVII din a. 1907 cu privire la propunerea limbii maghiare, ținând în același timp seamă de scopul general al învățământului și caracterul specific al școlilor noastre? — Dis. ce ține seamă, resp. concurează la premiul de 240 coroane, fixat de dl A. Barseanu. Dizertații se anunță la această teză benevol și sub motto (numele în plic).

13. Mișcarea ped.-literară în ultimul an. Disertație de Ioan Biji.

14. Raport despre starea învățământului din cerc, de comis. perm.

15. Învățătorii D. Bedelean, I. Popuța și I. Beian fac raport asupra rezultatului cu experimentările „metodului fonomic“ la cetit-seris.

Tezele scripturistice se înaintează cu 8 zile înainte următorilor referenți ai comisiunii permanente, anume cele de sub punctele 4—5 lui *Diomid Bedelean*, de sub pct. 6—7 lui *Ioan Biji*, de sub p. 8—9 lui *Lazăr Chirilă*, de sub p. 10—11 lui *Vasile Roșca*, și de sub p. 12—13 lui *Iuliu Teușan*. Referenții vor cenzura operatele și vor face raport asupra lor în ședința comisiunii permanente, ce va loc în *Sălcium de sus* la 28 Sept. (11 Oct.) a. c. cu începere dela orele 10 dimineața. Referenții examenelor din tractele Lupșa și Turda aștern rapoartele lor subscrisului, ca să le pot prezenta comisiei permanente, ce face dare de seamă conferenței. Atât rapoartele acestea, cât și celelalte teme și prelegeri să fie scurte și concise, fără frazeologie.

Sub tot decursul conferenței, au să fie de față elevii din toate clasele.

Învățătorii și învățătoarele din cerc sunt obligați a participa la ședințe sub urmările din pct. 3 al regul. conf.; protopopii ca inspectori și parohii ca directori e de dorit să ia parte cu toții la conferență.

Ofenbaia, 23 August, 1913 v.

Vasile Gan
comisar consistorial.

Conferență mixtă.

Convocare.

Convoc pe on. domni preoți și învățători din protopopiatul gr.-or. rom. al Cetății-de-peatră la Conferență mixtă pe *Duminecă* în 8/21 Septembrie a. c. în *Ciocotiu*.

ORDINEA DE ZI:

La ora 8 a. m. sf. liturgie și invocarea Duhului sfânt.

La ora 9 a. m. sfințirea școlii din *Ciocotiu*.

Ședința I.

la ora 10 1/2 a. m. în școală.

1. Deschiderea, apelul nominal și constituirea conferenței mixte.
2. Comunicarea rezoluției consistoriale Nr. 5382 șc. ex. 1913, relativă la conferența învățătoarească tractuală a II-a din a. c.
3. Raportul bibliotecarului și al casei bibliotecii pedagogice tractuale.
4. Raportul comisiei permanente (G. Roman și I. Dragomir) despre starea învățământului și școlilor din tract cu finea an. 1912/13. (Delegații oficiali dela examene să-și trimită rapoartele comisiei).
5. Rapoartele învățătorilor despre activitatea extrașcolară din cursul verii.

Ședința II.

la ora 2 1/2 p. m.

6. Comunicarea rezoluției consistoriale Nr. 5880 bis. ex 1913, relativă la conferența preoțească I, din a. c.
7. Raport despre starea bibliotecii preoțești tractuale.
8. Raportul comisiei (I. Herman și N. German) despre activitatea pastorală a preoților și a grupurilor religioase.
9. Tema: „Mijloace de ameliorare a stării materiale a popoului“, de Valer Dragoș, capelan în Finteușul-mare.
10. Propuneri.
11. Conferența (publică, și pentru popor) a dlui Moise Frățilă, director de școală în Rășinari, despre „*Corpurile de pompieri*“.
12. Închiderea conferenței.

NB. Domnii învățători să participe toți și la serviciul divin; preoții numai întrucât pot la acesta; dar la ambele ședințe, da!

Lăpușul-ung., 23 August 1913.

Andrei Ludu,
protopop.

NOUTĂȚI.

Din cauza sfințirii sărbătorii, „Tăierea Cap. Sf. Ioan“, numărul cel mai de aproape al ziarului nostru va apărea Luni, la orele obicinuite.

Festivitățile Aradului. Sfințirea și inaugurarea școlii civile de fete dela Arad s'a desfășurat alaltăieri Duminecă în mijlocul unui mare entuziasm. Vom da raport special în numărul cel mai apropiat al ziarului nostru.

Călătoria împăratului. În cercurile curții, cum se anunță din Viena, se vorbește că la începutul lui Octombrie va sosi împăratul Wilhelm la Konopist, pentru a face o vizită arhiducelui moștenitor de tron Francisc Ferdinand. De acolo va călători la Viena, și va vizita pe Monarhul nostru la Schönbrunn.

Aeroplane de Vlaicu. Ziarele bucureștene scriu, că inginerul Aurel Vlaicu lucrează acum la construirea mai multor aeroplane cu două locuri. Unul din aceste aparate i s'a comandat din partea ministrului român de război, ear altul de românii din Transilvania. Atelierul compatriotului nostru se află într'un „hall“ la Cotroceni.

În scopuri culturale. Fostul preot în Gaiul mic, dieceza Caransebeșului, *Zaharie Lăzău*, răposat în etate de 71 de ani, a lăsat prin testament 20 000 coroane ca fundațiune în scopuri culturale și bisericești.

Patriarhul Bogdanovici. Se depeșează din Gastein, că toate osteneile pentru a găsi cadavrul patriarhului sârbesc Bogdanovici au rămas zadărnice. Se crede cu siguranță deplină, că prelatul s'a înecat în râul Ache. S'a aflat adecă în apa râului o bucată de pânză, despre care fratele patriarhului declară, că face parte din rufele celui nenorocit. Episcopul Jivcoviți spune, că nu poate fi vorba de o sinucidere, ci numai de-o întâmplare nefericită.

Cel mai bătrân ofițer. În Znaim a răposat zilele acestea cel mai bătrân ofițer al armatei austro-ungare, majorul în retragere *Ferdinand Stiller*. A trăit 92 de ani.

Orele de cassă pentru partide se țin la institutul de credit și economii „*Albina*“ în Sibiu cu începere din 9 Sept. st. n. dela 8 dimineața până la 12 amezzi și dela 3 la 5 după amezzi. *Direcțiunea.*

Partidul regal portughez. Căsătoria regelui Manuel a pus în mișcare pe toți partizanii regalității din Portugalia, începând dela aristocrați până la muncitorii porturilor. În Lisabona și Oporto au circulat liste publice, în care s'au colectat bani, pentru a se oferi un dar de nuntă regelui. Manuel a rămas adânc emoționat și a dispus, ca partea cea mai însemnată a banilor colectați să fie dăruită monarhiștilor scăpați din temniță. Se pare, că cetățenii portughezi s'au săturat de republicanii guralii, cari n'au realizat nimic din multele făgăduințe.

D'ale emigrării. Numeroși agenți crețereă satele din țara noastră, locuite mai ales de populațiune sârbească, îndemnând oamenii să emigreze în peninsula balcanică, unde astăzi nu mai curge sânge, ci numai „lapte, miere și toate bunătațile“.

Exploratori nenorociți. Călătoria la polul nordic *Radford și Street*, cum se vestește din Londra, au fost omorâți în drumul lor de *eschimoși*. Plecaseră în 1912 dela Oitava spre pol, însoțiți de *eschimoși*, și au ajuns departe, când — în eara din 1912 — Radford certând pe un *eschimos* l-a lovit. Piticul s'a infuriat rău și a străpuns cu sulița pe explorator, omorându-l. Al doilea explorator, sărind în ajutorul tovașului, a fost asemenea străpuns de alt *eschimos*. O comisiune engleză cercetează afacerea.

Învățător incendiar și asasin. În satul german *Degerlock*, lângă *Mühlhausen*, un învățător cu numele *Wagner* într'una din nopțile trecute a aprins câteva clădiri și a tras focuri de revolver asupra trecătorilor, omorând pe unii, și rănind pe alții. Multimea s'a aruncat asupra lui și l-a bătut cumplit. Când oamenii au intrat în casa învățătorului, au găsit pe soția acestuia cu patru copii morți cu toții. Îi ucisese însuși tatăl lor. Numărul celor omorâți este 16, cei mai mulți sunt părinți de familie. *Wagner*, care era cunoscut ca alcoolist, afirmă, că a comis crimele, ca să-și răsbune, deoarece lumea n'a voit să-l ajute. Comisia tribunalului și medicii zic, că criminalul nu este de loc nebun, și că a comis faptele cu premeditare și în stare de luciditate deplină.

În memoria baronului *Iosif Eötvös* Sâmbăta proxima se implinesc o sută de ani dela nașterea marelui bărbat *Iosif Eötvös*. Mai multe reuniuni învățătoarești și institute de învățământ din patrie organizează festivități, pentru a serbători memoria ilustruului binefăcător al școlilor și pedagog luminat.

Expoziția universală proiectează *Brazilia* în San-Paolo, pentru a sărbători aniversarea centenarului, de când s'a făcut neartătoare de Portugalia. Expoziția se va deschide în 1922.

Aeroplanul și serviciul sanitar. O problemă dintre cele mai grele, în viitorul război, va fi căutarea răniților pe locurile de mare întindere ale luptelor. Specialiștii ar dori să întrebuinteze aeroplane în acest scop. Aviatorul francez *Reymond*, medic și politician în același timp, a ținut acum o prelegere despre mașinile de sburat întrebuintate în serviciul sanitar al armatei. Răniții, a zis prelegătorul, vor fi găsiți fără greutate, îndeosebi dacă, auzind sgomotul produs de motor, vor da ceva semne, d. ex. fluturând un obiect oare care. Mașinele cele mai potrivite pentru observare sunt biplanele, căci de pe dânsese se pot vedea mai bine lucrurile de pe pământ. Aeroplanele vor avea să țină legătura între trupele luptătoare și între trupele sanitare, și vor putea să transporte și bandagele necesare.

Copiii și statul. Pe când socialiștii germani încearcă a respândi în adunările lor ideea, că femeile proletare să nu mai nască copii pe seama statului, ziarele americane aduc o știre interesantă despre supraviețuirea *igienică* a copiilor, cu gândul de a desvolta și întări generațiile viitoare. Spartanii evului vechiu, înainte cu mii de ani, cunoșteau *cenșurarea copiilor*; și, ca să impedeze degenerarea neamului, expuneau cum știm, pe muntele *Taighetoș* pe născuții slabi de constituție, să moară acolo. Cenșurarea modernă se va mulțumi firește cu mijloace mai puțin austere, și va pretinde ca micuții să fie vizitați sistematic de medicul autorității, care va da mamele îndrumările trebuincioase din vreme în vreme. Fiecare copil până la vârsta de trei ani, va să zică în timpul cel mai critic, are să stea sub supraveghere corăspunzătoare medicală. Executarea ideii va întâmpina greutăți uriașe, chiar și în America. Dar tocmai de aceea lumea va trebui să se ocupe de dansa cât mai stăruitor.

Teatru în Sibiu. Farza *Doamna Preșidentului*, scrisă de doi autori francezi, era anunțată publicului sibian pe așize *roșii*, — ceea ce ar însemna că minorii nu sunt admisi la reprezentare... Se pare însă că tocmai culoarea aceasta a îndemnat lumea să se adune în număr neobișnuit de mare la teatrul de aseară, ca să petreacă la o piesă cu multe înțelesuri. Piesa, ca și alte fabricate moderne, este un amestec de poezie și indiscrețiune spusă cu duh. Situațiile comice se țin lanț până la sfârșit. — Astăzi, Miercuri, se repetă opereta *Primașul țigan*; Joi se dă: *Samoilă*, farză cu cântece; Vineri *Liliomfi*, comedie; Sâmbătă și Duminecă *Ploaie de aur*, operetă nouă.

Bioscopul Apollo de pe piața Hermann va reprezenta *Mercuri și Joi* în 10 și 11 Septembrie n. 1913 următorul program: Dușmănia între oameni, dramă în 7 părți, 3 acte. Reprezentația durează 2 ore.

Cărți și reviste.

Almanah, călindar de buzunar, pe anul școlar 1913/14 compus, pentru trebuințele preoților și învățătorilor români, de *Iosif Moldovan*, director școlar în Arad. Prețul 1 cor. (10 fileri porto). Conține: partea calendaristică cu apostolele și evangheliile în zilele de Dumineci, extras din molițelnic, clasificarea școlărilor; ziar de cassă; legea de salarizare învățătoarească ș. a. A se comanda dela autor.

Transilvania, revista Asociațiunii, nr. IV.—V. din 1913 are cuprinsul următor: Convocare la adunarea generală din Orăștie. Raportul general al comitetului central. — Anexele raportului general sunt: Consemnarea membrilor. Prelegerile populare ținute în 1912. Raportul conferențiarului agronomic. Conferențe ținute. Reprezentațiile artistice literare împreunate cu prelegerile și conferențele despărțământelor „Asociațiunii“. Cursele de analize. Acțiunea cooperativă. Activitatea despărțământelor. Biblioteca populară a „Asociațiunii“. Muzeul „Asociațiunii“. Raportul comitetului central asupra socotelilor „Asociațiunii“ pe 1912. Bilanțul, ș. a. — Secțiunile științifice-literare: Proces verbal luat în ședința plenară a secțiilor științifice-literare, ținută la 14 Iulie n. 1913. Anexele procesului verbal. — Ședințele IX—XII. ale comitetului central. — Regulamentul fondului *Nicolae Densușianu*.

Nr. 889/1913. (246) 1-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățător la școala confesională din **Cața**, devenit vacant prin pensionarea inv. George Pop, se scrie concurs cu termen de **15 zile** dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt:

1200 cor. salar fundamental, apoi clasașarea și gradele de salar conform art. de lege XVI. din 1913 — toate plățile din cassa bisericeii. Mai departe cvartir corăspunzător în edificiul școlii, grădina și lemne de foc.

Pentru formarea și conducerea unui cor în mai multe voci cu tinerimea, învățătorul va primi o remunerație deosebită.

Nou alesul e obligat să dea ajutor cantoralului de strană la utrenie și să cânte răspunsurile liturgice cu elevii de școală în Dumineci și sârbători.

Cei cu optitudini muzicale vor fi preferiți.

Cererile de concurs, instruite conform normelor în vigoare, se vor înainta subsemnatului oficiu protopopesc în termenul prescris.

Oficiul protopresbiterial al Cohalmului în înțelegere cu comitetul parohial din Cața-Cohalm, în 23 August 1913.

Ioan Bercan
adm. prot.

Sz. 8246/1913. alisp. szám.

Hirdetmény.

Az 1886. évi XXI. t.-cz. 25. §-a értelmében közhirrre teszem, hogy a legtöbb adót fizető szobenyármegyei törvényhatósági bizottsági tagok 1914. évre érvényes névjegyzékének összeállítására, illetve kiigazítására végett az igazoló választmány ülésait **1913. évi szeptember hó 22. és 23. napjain** Nagyszébenben a vármegyei székház kistermében fogja megtartani. Ezen napokon a legtöbb adót fizetők névjegyzéke betekinhető és az abba való felvétel iránt szóbeli vagy írásbeli kérelmek benyújthatók.

Az idézett t.-cz. 27. §-a alapján felszólíttatnak mindazok, kik az idézett t.-cz. 26. §-ának kedvezményét igénybe venni kívánják, hogy jogosultságukat az ülés tartama alatt az igazoló választmány előtt szóval vagy írásban annál is inkább igazolják, mivel különben az adó kétszeres beszámításának kedvezményétől ezen egy alkalomra elesnek.

A névjegyzék kiigazításának alapjául szolgáló adóhivatali kimutatások folyó évi szeptember hó 13—20-ig terjedő időben a vármegyei székház főjegyzői irodájában betekinhető és ezen idő alatt azok ellen felszólítások tehetők.

A megállapított névjegyzék folyó évi szeptember hó 26-án a vármegyei székháznál kifüggesztetik és fenntemeltet irodában 15 napra közszemlére kitétetik. Ezen határidőn belül a névjegyzék ellen az állandó bíráló választmányhoz lehet felebbezni. Esetleges felebbezések az igazoló választmány elnökénél terjesztendők elő.

Nagyszében, 1913. évi szeptember hó 1-én.

Fabritius s. k.
alispán.

Nr. 624/912. (239) 3-3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor de învățători dela școlile confesionale gr.-or. române din mai jos însemnatele comune din protopresbiteratul gr.-or. al Avrigului, se scrie prin aceasta concurs cu termenul până la **6/19 Septembrie 1913.**

1. **Corbi**, postul de învățător cu salarul fundamental de 1200 coroane, și anume: 300 coroane din cassa bisericeii, restul din ajutorul dela stat, pentru cvartir 20 coroane și grădina în natură.

2. **Drăguș**, postul de al doilea învățător cu salarul fundamental de 1200 coroane, și anume: 600 coroane din cassa bisericeii și restul din ajutorul dela stat, cvartir și grădina în natură.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi, să și substearnă cererile concursuale instruite conform legilor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiterial gr.-or. al Avrigului (posta Avrig Felek, Szobenyármegye) până la termenul sus indicat, având a se prezenta în comună la sfânta biserică spre a cânta și face cunoștință cu poporul.

Dela concurenți se cere pe lângă datorințele impuse prin lege și regulamente, ca să conducă elevii în Dumineci și sârbători la biserică să cânte cu ei răspunsurile liturgice și se conducă învățământul din școala de repetiție.

Avrig, 17/30 August 1913.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. al Avrigului în conțelegere cu comitetele parohiale competente.

Ioan Cădea
protopop.

Redactor responsabil **Teodor V. Păcățian.**

Sz. 2712/1913. (248) 1-2

Arverési hirdetmény.

Szobenyármegye **Sebesláz** község elad a „Coasta rea” nevű erdőrezsből 360 k. hold területen található, mintegy 2536 m. 3 re becsült tölgyfát (melyből 761 m³ haszonfa 1522 m³ tűzifa és 253 m³ ág és galyfa) nyilvános szóbeli árverésen folyó évi **október hó 12-ik napján d. e. 9 órakor Sebesláz** község irodájában.

Kikáltási ár, melyen alúl a fa nem adatik el 6000 kor. azaz Hat ezer korona.

Bánatpénz 600 korona.

Zárt írásbeli ajánlatok melyek a fenti bánatpénzt és azon nyilatkozatot tartalmazzák hogy árverező magát, az árverési feltételeknek aláveti a szóbeli árverés megkezdéséig elfogadhatnak.

Utóajánlatok nem fogadhatnak el. Az árverési feltételek és becsjegyzék az árverés napjáig **Sebesláz** község irodájában és a szászsebesi m. kir. jár. erdőgondnoknál betekinhetők.

Szászsebes, 1913. szeptember 4-én.

A j. főszolgabíró szabadságon:

Grosz
jár. szolgabíró.

Nr. 506/1913 (221) 3-3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător în comuna bisericească **Vima-mare** (Tordavilma), din protopresbiteratul „Cetatea-de-peatră” se publică concurs cu termen de **20 zile** dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt: 600 cor. dela comuna bisericească din repartitie pe popor, iar restul se cere dela stat; cvartir și grădina în natură.

Concursele înzestrate cu documentele recerute să se înainteze subsemnatului oficiu protopopesc în termenul deschis, iar reflectanții să se prezinte în comună spre a face cunoștință cu poporul.

Lăpușul-ung. (Magyarlăpos), 2/15 August 1913.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. rom. al tractului „Cetatea-de-peatră” în conțelegere cu comitetul parohial.

Andrei Ludu
protopop.

Concurs.

Pentru întregirea definitivă a catedrei de învățător la școala noastră confesională din comuna Sănpetru, tractul protopresbiteratului Brasov, se publică concurs cu termen de **15 zile** dela cea dintâiu publicare în „Telegraful Român”.

Învățătorul ales va avea să facă și servicii de cântăreț Dumineca și sârbătoarea la utrenie și liturgie, iar în zilele de lucru cu săptămâna; va avea să dea instrucție tinerimii din școala de repetiție.

Venitele sunt:

800 coroane anual, care se vor plăti în rate lunare anticipative dela biserică, iar restul dela stat.

Doritorii au să și înainteze rugărilor lor conform normelor în vigoare oficiului protopresbiterial și să se prezinte în vre-o Duminecă sau sârbătoare în biserică ca să și arete destoinicia în cântări.

În conțelegere cu comitetul parohial.

Brașov, în 13 August 1913.

(229) 2-3

Dr. V. Saftu
protopop.

Ad. Nr. pp. 953/1913. (224) 3-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățător la școala confesională rom. or. din comuna **Bedeclu**, prin aceasta se deschide concurs cu termen de **15 zile** dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt:

1. Salar anual 1000 cor. din repartitie dela popor.
2. Locuință în edificiul școlii.
3. Relut pentru grădina 20 cor.

Întregirea sa'arului învățătoresc dela stat conform art. de lege XVI. din 1913 se va cere pe baza documentelor alesului învățător.

Alesul învățător va fi dator, ca în zilele de Dumineci și sârbători să cânte cu elevii în cor răspunsurile liturgice în Sf. biserică.

Concurenții au să și așterne suplicele de concurs, instruite conform normelor în vigoare subscrisei până la termenul susindicat și a se prezenta la sf. biserică în vre o zi de Duminecă sau sârbătoare ca să fie cunoscuți din partea poporului.

Cluj, la 8 August 1913.

Oficiul protopresbiterial rom. or. în conțelegere cu comitetul parohial.

Tuliu Roșescu
protopresbiter.

Nr. 2674/1915 pret. (241) 3-3

Concurs.

Devenind postul de vicenotar comunal vacant prin abdicere în comuna **Tilicske**, pentru îndeplinirea lui prin alegere scriu concurs și invit pe candidații de notar evalificați conform cerințelor legii, — de a-și înainta prin autoritatea lor competentă cererile instruate cu dovezile de lipsă, la oficiul pretorial până în **15 Octomvrie a. c.**

Szelistye, în 1 Septemvrie 1913.

Primpretorul cercual.

Nr. 268/1913 (222) 3-3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci vacante din comunele bisericești ale protopresbiteratului Câmpenilor se publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima aparință în „Telegraful Român”.

1. **Poiana-valverde**, un post învățătoresc, cu salar de 1000 cor. dela comunele bisericești din repartitie și restul din ajutor de stat ce s'a cerut, locuință cu grădina.

2. **Vidramedie**, post de învățătoare, cu salar de 100 cor. dela cassa bisericeii și restul din ajutor de stat deja votat, locuință cu grădina.

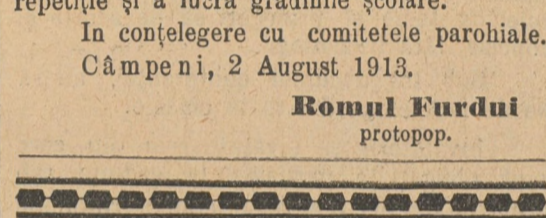
Concurenții să trimită rugărilor lor cu documentele recerute în termenul deschis la oficiul protopresbiterial gr.-or. al Câmpenilor (p. Topánfalva) obligându-se cu rugare că se vor supune deciziunilor comitetelor parohiale a duce copiii la biserică, a ținea școala de repetiție și a lucra grădina școlară.

În conțelegere cu comitetele parohiale.

Câmpeni, 2 August 1913.

Romul Furdul

protopop.

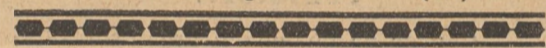

În croitul și cusutul albiturilor de orice specie — dă instrucțiune perfectă

Maria Lurz,

Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 6.

Primesc totodată domnișoare în întreținere completă. (236) 4-4

Săpunul Steckenpferd din lapte de crin

de Bergmann și Comp. Tetschen a/Elbe rămâne și va fi neîntrecut în efectul său contra lăntărilor, precum și indispensabil pentru îngrijirea rațională a frumuseții și pielei, ce prin scrisorile de mulțumită zilnic intrate necondiționat se confirmă, a 80 de bani bucata se află în farmacia, drogherii și partumerii etc. Asemenea e minunat aprobată Crema de crin a lui Bergmann „Manera” pentru susținerea fragedă și albă a mânilor de dame, în tuburi a 70 fil. se află pretutindeni. (48) 26-40

Nr. 411/protop. 1913. (249) 1-3

Concurs.

Pentru întregirea postului învățătoresc dela școala populară confesională din **Ernea**, protopresbiteratul Mediașului se publică concurs cu termen de **15 zile** dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt următoarele:

Salar de 1000 coroane și anume în suma de 800 cor. din repartitie, iar 200 cor. dela Prea Ven. Cons. arhid. restul s'a cerut dela sta. Cvatir în natură și relut de grădina 20 cor.

Învățătorul ales e dator a cânta în Dumineci și sârbători la strană, a conduce copiii de școală la biserică, iar cu tinerimea adultă a cânta la liturgie.

Cererile de concurs să se înainteze subsemnatului oficiu protopresbiterial în termenul deschis, ar concurenții să se prezinte în vre-o Duminecă ori sârbătoare la biserică spre a-și arăta destoinicia în cântarea bisericească și a face cunoștință cu poporul.

Mediaș, la 26 August 1913.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. al Mediașului în conțelegere cu comitetul parohial respectiv.

Romul Mireca
protopop.

Ad. Nr. pp. 960/1913 (223) 2-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățător la școala confesională rom. or. din comuna **Bontida**, prin aceasta se deschide concurs cu termen de **20 zile** dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt:

1. 800 cor. salar anual din repartitie dela popor.
2. Cvatir liber în edificiul școlii și 1/4 jugăr de grădina.

Întregirea salarului învățătoresc și cvincvenalele se vor cere dela stat pe baza documentelor alesului.

Alesul învățător va fi dator, ca în Dumineci și sârbători să cânte cu elevii în cor răspunsurile liturgice în sf. biserică.

Concurenții au a-și așterne suplicele de concurs, instruite conform normelor în vigoare subscrisei până la termenul susindicat și a se prezenta la Sf. biserică în vre-o zi de Duminecă sau sârbătoare ca să fie cunoscuți din partea poporului.

Cluj, la 10 August 1913.

Oficiul protopresbiterial rom. or. în conțelegere cu comitetul parohial.

Tuliu Roșescu
protopresbiter.

Instrucțiune perfectă în limba engleză (limba română de predare) dă (242) 3-3

Hermine Albrich,

Harteneckgasse Nr. 36.

(Diplom der „Association for the Education of women. Oxford”).

Vasilie Ban,
mare magazin de ghete la „Cisma mare roșie”

SIBIU strada Oanei (Burgergasse) Nr. 7 SIBIU
și
filiala „Emir”, strada Faurului (Schmiedgasse) Nr. 16

cu prețuri ieftine.

Prețurile:

Ghete de copii Chevreaux și Box ori Kalv, Nr. 20-25 =	K 3-4
Ghete de copii „ „ „ „ „ 26-28 =	4-5
Ghete de copii „ „ „ „ „ 29-34 =	5-7
Ghete de băieți „ „ „ „ „ 35-39 =	7-9
Ghete jum. p. dame „ „ „ „ „ „ „ „	4-14
Ghete înalte p. dame „ „ „ „ „ „ „ „	8-14
Ghete de lucru p. bărbați, exec. dur. de Kalv ori wicks	7-
Ghete cu țug ori șirete p. bărbați în Chevreaux ori box	9-50
Ghete cu nasturi ori Ideal p. barb. „ „ „ „	10-
Ghete de ale lui Kobrak „ „ „ „ „ „ „ „	14-
Ghete Oslaria „ „ „ „ „ „ „ „	12-
Ghete americane „ „ „ „ „ „ „ „	13-
Ghete veritabile americane, cu șirete ori nasturi	16-
Ghete de piele de Antilope p. barb. în toate colorile	20-

Mare asortiment în ghete de vară sure din piele de cerb cu șireturi întregi și jumătăți pentru dame, bărbați și copii cu pețurile cumpărării de cor. 5-50, 7-50, 9-50 și 12-50.

Principiul meu e: câștig puțin — și învârtire mare!
În zile de sârbătoare și Duminecile am înainte de amezai până la 10 oare deschis. (89) 25-